

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 26Cob/30/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1113206733
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Pilek
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:1113206733.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Pileka a členov senátu JUDr. Romana Greguša a Mgr. Erika Németha v právnej veci žalobcu: Centrálny depozitár cenných papierov SR, a.s., ul. 29. augusta 1/A, Bratislava, IČO: 31 338 976, proti žalovanému: Obec Tvrdošovce, Novozámocká 56, Tvrdošovce, IČO: 309 338, zastúpený advokátom: Mgr. Zsoltom Ördöghom, Turecká 23, Nové Zámky, IČO: 42 253 951, o zaplatenie 829,85 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 9C/539/2015 - 74 zo dňa 2. decembra 2015, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 9C/539/2015 - 74 zo dňa 2. decembra 2015 **m e n í t a k**, že žalobu **z a m i e t a** .

Žalobca je **p o v i n n ý** zaplatiť žalovanému 287,46 eura ako trovy právneho zastúpenia a iné trovy vo výške 49,50 eura za zaplatený súdny poplatok.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Nové Zámky žalobe vyhovel a zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 829,85 eura a nahradiť mu trovy konania vo výške 49,50 eura.

V odôvodnení rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, že žalobca sa podanou žalobou doručenu súdu dňa 13.08.2015 domáhal od žalovaného zaplatenia istiny 829,85 eur s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že žalobca vedie v zmysle zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení týchto zákonov žalovanému účet majiteľa cenných papierov (§ 99 a § 105 ZoCP). Službu „CD-55-vedenie účtu majiteľa“ poskytuje žalobca žalovanému podľa § 99 odsek 8 ZoCP za odplatu. Cena služby je vypočítaná v zmysle Cenníka Centrálného depozitára cenných papierov SR v znení neskorších dodatkov. Na základe tejto skutočnosti žalobca fakturoval žalovanému poplatok za vedenie účtu majiteľa - služby „CD-55“, a to za rok 2008 v súlade s platným cenníkom v znení dodatku ku dňu vystavenia faktúry. Žalovaný faktúru dobrovoľne ku dňu podania žaloby neuhradil.

Žalovaný faktúru č. 8000018339 na žalovanú sumu neobdržal a vo svojom účtovníctve ju neeviduje. Ďalej namietal, že žalobca nepredložil k návrhu Cenník a jeho dodatky č. 1 a 2 a ani zmluvu o vedení účtu. Z dôvodu opatrnosti tiež žalovaný vznáša námietku premlčania uplatneného nároku žalobcu v celej výške žalovanej sumy.

Nesúhlasil s tvrdením žalobcu, že sa predmetný právny vzťah má posudzovať podľa Obchodného zákonníka, a teda aj podľa ustanovení upravujúcich otázky premlčania v obchodných vzťahoch. Podľa jeho názoru k uzatvoreniu písomnej ani ústnej zmluvy medzi účastníkmi konania nedošlo, čo potvrdil aj

samotný žalobca. Podľa jeho názoru právny vzťah medzi účastníkmi konania nie je možné subsumovať pod ustanovenie § 105 odsek 5 ZoCP.

Súd v rozhodnutí citoval príslušné ustanovenia hmotnoprávných predpisov.

Podľa ustanovenia § 261 odsek 3 písmeno c) Obchodného zákonníka, touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy: z burzových obchodov a ich sprostredkovania (§ 642) a ďalej z odplatných zmlúv týkajúcich sa cenných papierov.

Podľa ustanovenia § 391 odsek 1 Obchodného zákonníka, pri právach vymáhateľných na súde začína plynúť premlčacia doba odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť na súde, ak tento zákon neustanovuje niečo iné.

Podľa ustanovenia § 397 Obchodného zákonníka, ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky.

Podľa ustanovenia § 105 odsek 5 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, právne vzťahy medzi členom, ktorému bol účet majiteľa zriadený a centrálnym depozitárom a právny vzťah medzi členom a majiteľom takéhoto účtu sa spravujú týmto zákonom a obchodným zákonníkom.

Na základe vykonaného dokazovania mal súd za to, že žaloba je dôvodná a preukázaná, a preto jej súd vyhovel a zaviazal žalovaného k zaplateniu sumy 829,85 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V tomto konaní žalobca preukázal, že pre žalovaného viedol v roku 2008 účet majiteľa podľa ustanovenia § 105 ZoCP na základe evidencie zaknihovaných cenných papierov podľa § 99 ZoCP. O tomto predložil výpis z účtu so všetkými právami spojenými s CP, evidenčnú kartu a výpis z Obchodného registra o štatutárovi žalovaného.

Právny vzťah v tomto konaní medzi účastníkmi konania súd posúdil, že sa spravuje ustanoveniami z ZoCP a v neupravených otázkach podľa Obchodného zákonníka. Čo sa týka vznesenej námietky premlčania zo strany žalovaného, súd ju vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože túto nie je možné posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, keď jednoznačne súd tento právny vzťah posúdil podľa Obchodného zákonníka a ZoCP. Premlčacia doba v Obchodnom zákonníku je upravená ako štvorročná, a preto si žalobca žalobu uplatnil na tunajšom súde včas vzhľadom na skutočnosť, že vystavená faktúra za vedenie účtu majiteľa cenných papierov za rok 2008 sa stala splatnou dňa 28.02.2009, v prípade neuplatnenia práva na zaplatenie dlžnej sumy by sa predmetné právo premlčalo až dňa 01.03.2013. Návrh na vydanie platobného rozkazu žalobcom bol podaný 22.02.2013, teda včas.

Súd sa nestotožnil s právnymi názormi a závermi právneho zástupcu žalovaného, predovšetkým v otázke vznesenej námietky premlčania, keď zastával ten právny názor, že predmetný spor nie je možné posúdiť podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, ale tak ako v úvode uviedol, podľa Obchodného zákonníka a zákona o cenných papieroch a investičných službách č. 566/2001 Z. z..

O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.S.P. a priznal ich žalobcovi, ktorý mal vo veci plný úspech, ktoré trovy konania v celkovej výške 49,50 eur pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku za návrh.

Rozsudok napadol včas podaným odvolaním žalovaný, ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že súd podaný návrh žalobcu zamietne. V dôvodoch odvolania ďalej žalovaný uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že by žalobca od žalovaného vôbec žiadal fakturovanú sumu, niel dôkazu o tom, že by žalobca žalovaného vyzýval na plnenie až do doby podania návrhu na súd.

Žiadnemu určaniu splatnosti žalovanej sumy zo strany žalobcu nedošlo. Z toho možno teda vyvodiť záver, že ak nebola určená lehota splatnosti inak, žalobca mal žiadať žalovanú sumu prvým dňom, keď mohol vykonať uvedené uplatnené právo a ktorým je podľa názoru žalovaného 01.01.2009. Právo žiadať úhradu žalovanej sumy teda podľa názoru žalovaného nebolo vykonané, uplatnené u žalovaného do 01.01.2013.

Súd ďalej vyslovil právny názor, že právny vzťah vzniknutý medzi účastníkmi konania sa spravuje ustanoveniami z. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a v neupravených otázkach podľa Obchodného zákonníka.

Z napadnutého rozsudku však vôbec nevyplýva, s poukazom na aké konkrétne ustanovenie Obchodného zákonníka resp. ZoCP posúdil súd právny vzťah medzi účastníkmi konania ako obchodnoprávny.

Ustanovenia Obchodného zákonníka vôbec nemožno aplikovať na záväzkový vzťah účastníkov konania z dôvodu absencie ustanovenia, ktoré by daný vzťah podriaďovalo pod ustanovenia Obchodného zákonníka.

Podľa žalovaného predmetný vzťah nie je možné podriaďiť pod režim absolútnych obchodov podľa § 261 ods. 3 písm. c) Obchodného zákonníka z nasledovného dôvodu:

Žiadna zmluva medzi účastníkmi konania nebola uzavretá, čo potvrdil aj žalobca a tiež sa s týmto názorom stotožnil aj prvostupňový súd. Z uvedeného plynie, že vzťah medzi účastníkmi vznikol nie na základe zmluvy, ale na základe zákona, ktorým je ZoCP. Žiadna zmluva medzi žalobcom a žalovaným, na podklade ktorej plnil žalobca žalovanému a na základe ktorej žiadal žalobca od žalovaného odplatu, nevznikla. Právny vzťah vznikol medzi nimi na základe ZoCP.

Podľa znenia § 261 ods. 3 písm. c) Obchodného zákonníka sa treťou časťou Obchodného zákonníka riadia záväzkové vzťahy z odplatných zmlúv týkajúcich sa cenných papierov. Ak je teda nesporné, právny vzťah medzi účastníkmi nevznikol na základe zmluvy, ale na základe ZoCP, je evidentné, že pre absenciu uzavretej zmluvy medzi stranami sa nejedná o absolútny obchodný záväzkový vzťah medzi žalobcom a žalovaným tak, ako to má na mysli ust. § 261 ods. 3 písm. c) Obchodného zákonníka.

Predmetný vzťah však nie je možné subsumovať ani pod režim § 105 ods. 5 ZoCP z nasledovného dôvodu - uvedené ustanovenie odkazuje na Obchodný zákonník len:

- vzťahy medzi členom a centrálnym depozitárom a
- vzťahy medzi členom a majiteľom účtu.

Daný vzťah teda treba posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka vrátane posúdenia otázky premlčania žalovaného nároku. K premlčaniu došlo podľa názoru žalovaného dňom 01.01.2012. Kvôli tomu bolo a je teda nevyhnutné, aby súd prihliadol na námietku premlčania žalovaného nároku, ktorú vzniesol žalovaný a túto posúdil ako opodstatnenú a z uvedeného dôvodu bolo a je nutné žalobu zamietnuť.

K odvolaniu sa písomne vyjadril žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Vo vyjadrení ďalej uviedol, že v zmysle ust. § 99 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov žalobca eviduje zaknihované cenné papiere a uvedenú činnosť v zmysle ust. § 99 ods. 8 ZoCP vykonáva za odplatu. Vzhľadom na uvedené v predmetných rokoch žalobca viedol žalovanému účet, na ktorom evidoval cenné papiere. Žalobca z toho dôvodu fakturoval žalovanému poplatky za vedenie účtu majiteľa cenných papierov.

Účet majiteľa cenných papierov upravuje výlučne § 105 zákona o cenných papieroch, ktorý v bode 5 ustanovuje, že právne vzťahy týkajúce sa účtu majiteľa cenných papierov sa spravujú zákonom o cenných papieroch a Obchodným zákonníkom.

Taktiež z ďalších ustanovení zákona o cenných papieroch vyplýva použitie Obchodného zákonníka (zmluva o kúpe cenných papierov, mandátna zmluva o obstaraní kúpy alebo predaja cenných papierov, zmluva o sprostredkovaní kúpy alebo predaja cenných papierov, odplatná zmluva o pôžičke cenného papiera, zmluva o správe cenných papierov). Zákon o cenných papieroch nerozlišuje medzi subjektmi, ktoré sú v právnom vzťahu so žalobcom a teda je jedno, či ide o fyzickú osobu podnikateľa alebo

nepodnikateľa, pričom vždy sa na tieto ich právne vzťahy v zmysle ust. § 105 ods. 5 zákona o cenných papieroch v spojení s ust. § 4 Obchodného zákonníka použije režim Obchodného zákonníka.

Aj úprava vzťahov podľa ust. § 261 ods. 6 písm. c) Obchodného zákonníka upravujúce odplatné zmluvy týkajúce sa cenných papierov ustanovuje bez ohľadu na druh subjektov vzťahu ako obchodnoprávne. Je teda zrejmé, že zámerom zákonodarcu je vzťahy týkajúce sa cenných papierov definovať výlučne ako obchodnoprávne. Táto skutočnosť totiž vyplýva z povahy cenných papierov.

Podľa § 105 ods. 5 ZoCP sa vzťah medzi členom CDCP a majiteľom účtu výslovne spravuje ZoCP a Obchodným zákonníkom. Uvedené ustanovenie rovnako určuje Obchodný zákonník ako rozhodný predpis pre úpravu vzťahov medzi CDCP a členmi. Napriek absencii výslovného zákonného určenia rozhodného predpisu, ktorým sa spravujú vzťahy súvisiace s vedením účtu majiteľa medzi CDCP a klientmi, máme za to, že tieto právne vzťahy sa spravujú ZoCP a v neupravených otázkach Obchodným zákonníkom. V oboch prípadoch, kedy je účet majiteľa cenných papierov vedený či už v CDCP alebo u člena ide o právny vzťah - vedenie účtu majiteľa v súlade s § 105 ZoCP. Je teda zrejmé, že v oboch prípadoch ide o rovnaký právny vzťah, na ktorý je potrebné aplikovať ustanovenia toho istého zákona, a teda ZoCP a Obchodného zákonníka. Ust. § 104 ods. 1 ZoCP vymedzuje kto môže byť členom centrálného depozitára. Medzi tieto subjekty patrí aj iný centrálny depozitár.

Jednou z platených činností je vedenie účtu majiteľa (§ 99 ods. 4 písm. h) ZoCP). Prevádzkový poriadok CDCP v zmysle vyššie cit. právnych noriem upravuje postup a spôsob pri vykonávaní činností CDCP, medzi ktoré patrí aj vedenie účtu majiteľov. Odplatu za vykonávanie činností centrálnym depozitárom je preto tento oprávnený stanoviť prevádzkovým poriadkom, resp. na základe tam uvedeného splnomocňovacieho ustanovenia v osobitnom dokumente. Podľa čl. 16 Prevádzkového poriadku CDCP poskytuje svoje služby za cenu stanovenú Cenníkom služieb centrálného depozitára, ktorý schvaľuje dozorná rada CDCP a je zverejnený na web stránke CDCP.

Cenník CDCP v čl. I. určuje všeobecné podmienky v súvislosti s poplatkami za poskytované služby. Podľa odseku 4 uvedeného článku: „Platba za vykonanie služieb sa vykonáva na základe vystavenej faktúry formou bezhotovostného prevodu, dobierky, prípadne platbou v hotovosti na expozitúre na základe vystaveného príjmového pokladničného dokladu.“

Pri vystavení faktúr CDCP postupoval v súlade so zákonom č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Ustanovenie § 71 uvedeného zákona ukladá platiteľovi dane povinnosť vystaviť faktúru najneskôr do 15 dní od vzniku daňovej povinnosti. V čase vystavenia predmetných faktúr zákon nestanovoval konkrétnu lehotu pre stanovenie dátumu splatnosti. Navrhovateľ určil dátum splatnosti poplatku za vedenie účtu účtu majiteľa na deň 28.02.2009 a 28.02.2010, čím zabezpečil dostatočný časový priestor na úhradu tohto poplatku, ako aj samotné doručenie faktúry žalovanému. Pri vystavení faktúr, ako aj určení dátumu splatnosti faktúry žalobca neporušil žiadne platné právne predpisy.

Pri stanovení výšky poplatkov CDCP vychádza z objemu cenných papierov na účte v jednotlivých mesiacoch a z toho dôvodu sú faktúry vystavované ku koncu príslušného roka a následne sú začiatkom nasledujúceho roka zasielané klientom. Skutočnosť, že poplatky sú stanovené k 31.12. daného roka upravuje aj cenník.

CDCP síce nepredložil súdu dôkaz o doručení predmetnej faktúry, avšak zaslaný odpis predstavuje dôkaz o jej vystavení.

Odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného v súlade s ust. § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 OSP, pričom vo veci rozhodol postupom podľa § 156 ods. 3 OSP, za splnenia podmienok v cit. ust. upravených.

Ako z obsahu spisu, napadnutého rozhodnutia ako aj odvolania a vyjadrenia k nemu vyplýva, podstatou sporu je posúdenie podľa akej právnej úpravy sa predmetný vzťah posudzuje, čo má následne rozhodujúci vplyv na posúdenie, či je žalobcom uplatnená pohľadávka premlčaná alebo nie, vzhľadom na žalovaným vznesenú námietku premlčania.

Odvolací súd opakovane vo svojej rozhodovacej činnosti (rozsudok KS v Nitre sp. zn. 26Cob/10/2015 zo dňa 23.04.2015 resp. 26Cob/57/2015 zo dňa 05.11.2015) vyslovil právny názor, ktorý je aplikovateľný aj na prejednanú vec, v zmysle ktorého na predmetný právny vzťah je potrebné aplikovať ustanovenia

O. Z., keďže ako v zákone 566/2001 Z. z., tak aj v ust. § 261 ods. 3 písm. c) absentuje ustanovenie, ktoré by daný vzťah podriadilo aplikácii Obchodného zákonníka. Ako už odvolací súd v predchádzajúcich rozhodnutiach uviedol, z ust. § 105 ods. 5 zák. č. 566/2001 nemožno dospieť k záveru, že vzťahy medzi centrálnym depozitárom a majiteľom účtu cenného papiera sa riadia režimom Obchodného zákonníka, nakoľko z cit. ustanovenia vyplýva, že tento režim sa vzťahuje len na vzťahy členov a centrálnym depozitárom resp. na vzťahy členov a majiteľov účtu.

Aplikáciu Obchodného zákonníka nemožno vyvodiť ani z ust. § 261 ods. 3 písm. c) Obch. zák. (absolútne obchody), keďže toto ustanovenie pod absolútne obchody podriaďuje iba vzťahy, ktoré vznikli z odplatných zmlúv týkajúcich sa cenných papierov, ktoré sú ako odplatné zmluvy definované v ust. § 30 a nasl. zák. č. 566/2001 Z. z..

Samotný žalobca vo svojom vyjadrení akceptuje tú skutočnosť, že vzťah v danej právnej veci nevznikol na základe zmluvy, ale vznikol priamo zo zákona o cenných papieroch (str. 7 vyjadrenia žalobcu k odvolaniu žalovaného).

Pre neexistenciu úpravy, ktorá by teda na predmetný vzťah dovolila aplikovať ust. Obchodného zákonníka, je potrebné podriaďiť tento režim pod ust. O. Z..

Vzhľadom na žalovaným vznesenú námietku premlčania, je potrebné vyriešiť otázku, či právo uplatnené žalobcom v tomto konaní nie je premlčané.

Všeobecná premlčacia lehota vyplýva z ust. § 101 O. Z. a je trojročná, pričom jej plynutie začína odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

V konaní nebolo preukázané, že žalobca faktúru, ktorou účtuje žalovanú sumu ako poplatok za vedenie účtu, žalovanému aj skutočne doručil, a teda, že žalobca žalovaného na plnenie vyzval. Zo žiadneho ustanovenia zákona o cenných papieroch - ale ani z interných predpisov žalobcu nevyplyva, kedy má žalobca majiteľa účtu cenného papiera na plnenie vyzvať, a v akej lehote má tento následne plniť. Je nesporné, že žalobcovi nárok na poplatok za vedenie účtu majiteľa cenných papierov (odporcovi) za rok 2008 vznikol. V zmysle cenníka žalobcu sú poplatky stanovené vždy k 31.12. príslušného roka, t. j. za rok 2008 k 31.12.2008. Z uvedeného vyplýva, že už dňom 01.01.2009 mal žalobca prvú objektívnu možnosť predmetné právo na zaplatenie poplatku vykonať. Týmto dňom je objektívne vymedzený začiatok plynutia premlčacej doby, ktorý je odvodený od slova „mohlo“ (§ 101 OZ). Tento okamih je daný objektívne a nezávisle od subjektívnej okolnosti, či žalobca o svojom práve vedel alebo nie. Ak je teda týmto dňom deň 01.01.2009, tak právo malo byť uplatnené najneskôr do 01.01.2012, aby sa v prípade vznesenej námietky premlčania jeho premlčaniu zabránilo. Keďže žalobca podal návrh na súd až dňa 26.02.2013, urobil tak po uplynutí premlčacej doby, a preto súd nemohol premlčané právo priznať.

S poukazom na vyššie uvedené, preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 OSP zmenil tak, že návrh zamietol.

Nakoľko v konaní bol úspešný žalovaný, priznal mu súd náhradu trov konania, vrátane trov odvolacieho konania vo výške 287,46 eura (vrátane DPH) za 4 úkony právnej pomoci po 51,45 eura, 3 x režijný paušál po 8,39 eura a 1 x režijný paušál 8,58 eura v súlade s vyhl. č. 655/2004 Z. z.. Zároveň súd priznal odporcovi aj náhradu iných trov vo výške 49,50 eur (za zaplatený súdny poplatok za odvolanie), teda trov konania predstavujú spolu sumu 336,96 eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.